
საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის

სამაგისტრო პროგრამების დებულება

თბილისი,
2025 წელი

შინაარსი

<u>მუხლი 1. სამაგისტრო პროგრამით მისანიჭებელი კვალიფიკაციები .....</u>	<u>3</u>
<u>მუხლი 2. აკადემიური რეგისტრაცია .....</u>	<u>3</u>
<u>მუხლი 3. სწავლის ხანგრძლივობა და აკადემიური კალენდარი .....</u>	<u>4</u>
<u>მუხლი 4. საგანმანათლებლო პროგრამა (კურიკულუმი).....</u>	<u>4</u>
<u>მუხლი 5. სტუდენტის მიერ კრედიტების მიღება .....</u>	<u>4</u>
<u>მუხლი 6. შეფასება და აკადემიური მოსწრების გამოთვლა.....</u>	<u>5</u>
<u>მუხლი 7. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეზღერება.....</u>	<u>9</u>
<u>მუხლი 8. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტა.....</u>	<u>10</u>
<u>მუხლი 9. სამაგისტრო პროგრამის გაუქმება და მობილობა.....</u>	<u>11</u>
<u>მუხლი 10. უნივერსიტეტში სწავლის დაფინანსება .....</u>	<u>13</u>
<u>მუხლი 11. უნივერსიტეტის მიერ გაცემული დოკუმენტები .....</u>	<u>16</u>
<u>მუხლი 12. უნივერსიტეტის ოფიციალური ვებ-გვერდი და სტუდენტის ელექტრონული ფოსტა.....</u>	<u>16</u>

მუხლი 1. სამაგისტრო პროგრამით მისანიჭებელი კვალიფიკაციები

- 1.1. წინამდებარე დებულებით რეგულირდება ა(ა)იპ საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის (შემდგომში - „უნივერსიტეტი“) სამაგისტრო პროგრამები და ასევე ვეტერინარის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამა.
- 1.2. ვეტერინარის მომზადების საგანმანათლებლო პროგრამის გამონაკლისები დარეგულირებულია შესაბამისი პროგრამით.
- 1.3. უნივერსიტეტის შესაბამისი სამაგისტრო პროგრამის წარმატებით დასრულების საფუძველზე სტუდენტს ენიჭება იმავე პროგრამით გათვალისწინებული კვალიფიკაცია.
- 1.4. სტუდენტს აკადემიური ხარისხი ენიჭება შესაბამისი მიმართულების სკოლის ფარგლებში მოქმედი კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისიის მიერ, რომლის შემადგენლობაც მტკიცდება რექტორის ბრძანებით.
- 1.5. სტუდენტის ჩარიცხვის შესახებ ბრძანება ძალაში შედის სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის ორმხრივი ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ. იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული ხელშეკრულება არ არის ორმხრივად ხელმოწერილი, სტუდენტის ჩარიცხვის შესახებ ბრძანება ბათილია.

მუხლი 2. აკადემიური რეგისტრაცია

- 2.1. აკადემიური რეგისტრაცია არის პროცესი, რომლის ფარგლებშიც სტუდენტებს შეუძლიათ დარეგისტრირდნენ არჩევით, აღსადგენ, შეფასების გაუმჯობესების მიზნით გასავლელ საგნებზე, გარდა ამ დებულების მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-4 მუხლის 4.3 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
- 2.2. აკადემიური რეგისტრაციის პროცედურას განსაზღვრავს შესაბამისი სკოლის ადმინისტრაცია.
- 2.3. შესაბამისი სემესტრში სავალდებულო საგანზე რეგისტრაცია ავტომატურად ხდება მხოლოდ პროგრამით გათვალისწინებულ შესაბამის სემესტრში/მოდულში, პრერეკვიზიტების (წინაპირობების) დაცვით.
- 2.4. არჩევით საგნებზე რეგისტრაცია ხორციელდება კონკრეტულ სემესტრში/მოდულში, გარდა მე-4 მუხლის 4.3 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა.
- 2.5. ამ მუხლის 2.1. პუნქტით გათვალისწინებულ სასწავლო კურსზე რეგისტრაცია უნდა დასრულდეს შესაბამისი სემესტრის/მოდულის დაწყებიდან ორი კვირის ვადაში, რაც მოიცავს საგნის არჩევისა და გადარჩევის პროცესს.

- 2.6. საჭიროების შემთხვევაში, უნივერსიტეტის მიერ განისაზღვრება საგანზე/სასწავლო კურსზე სტუდენტთა დასაშვები მაქსიმალური და მინიმალური ოდენობა.
- 2.7. შესაბამის საგანზე/სასწავლო კურსზე სტუდენტების მინიმალური ან მეტი რაოდენობით რეგისტრაციის შემთხვევაში, საგანი/სასწავლო კურსი შედგება.

მუხლი 3. სწავლის ხანგრძლივობა და აკადემიური კალენდარი

- 3.1. სწავლა გრძელდება, როგორც წესი, 4 სასწავლო სემესტრის/მოდულის განმავლობაში.
- 3.2. სემესტრის/მოდულის დაწყებისა და დასრულების თარიღები განისაზღვრება პროგრამის სალექციო ცხრილით, რომელიც ქვეყნდება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე (www.agruni.edu.ge).
- 3.3. სასწავლო პროცესი წყდება და სტუდენტი ისვენებს წელიწადში ორჯერ - ზამთარსა და ზაფხულში. დასვენების კონკრეტული ვადები იცვლება სალექციო ცხრილის ცვლილების შესაბამისად და ქვეყნდება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე.

მუხლი 4. საგანმანათლებლო პროგრამა (კურიკულუმი)

- 4.1. სამაგისტრო პროგრამები, როგორც წესი, შედგება სემესტრებისგან/მოდულებისგან, რომლებიც დალაგებულია თანმიმდევრულად, შინაარსის მიხედვით.
- 4.2. სასწავლო პროგრამის ცვლილება შესაძლებელია მოხდეს უნივერსიტეტის რექტორის მიერ, რაც განთავსდება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე.
- 4.3. თუ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის მიმდინარეობს ისეთი სამართლებრივი დავა, რომელმაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს სტუდენტის აკადემიურ შედეგებზე, აღნიშნული დავის დასრულებამდე უნივერსიტეტი სტუდენტს ერთჯერადად აწვდის კონკრეტული სამაგისტრო პროგრამით გათვალისწინებული კრედიტების იმ ჯამურ მოცულობას, რაც გათვალისწინებულია აკრედიტებული პროგრამით.

მუხლი 5. სტუდენტის მიერ კრედიტების მიღება

- 5.1. კრედიტი არის ერთეული, რომელიც გამოხატავს სტუდენტისათვის საჭირო სასწავლო დატვირთვას, სტუდენტის მიერ ერთი საგნის ასათვისებლად შესრულებული სამუშაოს მოცულობას და სწავლის შედეგების მიღწევის ფაქტს.
- 5.2. ერთი სასწავლო წლის მანძილზე (2 სემესტრის/2 მოდულის განმავლობაში) სტუდენტი შეიძლება იყოს რეგისტრირებული საგნებზე (საგანში როგორც დადებითი, ისე უარყოფითი

შეფასების მიღების შემთხვევაში), რომელთა კრედიტების ჯამური რაოდენობა არ აღემატება 75 კრედიტს.

5.3. კრედიტი იანგარიშება საკონტაქტო და დამოუკიდებელი სამუშაო საათების ჯამის საფუძველზე სილაბუსების შესაბამისად:

5.3.1. კრედიტით გათვალისწინებული საკონტაქტო საათები შეიძლება იანგარიშებოდეს ლექციებისთვის, სემინარებისთვის, ტუტორიალებისთვის, ინტერაქციული ლექციებისთვის, პრაქტიკული მეცადინეობისათვის, ლაბორატორიული კვლევისთვის, ასევე შესაბამისი შუალედური და დასკვნითი შეფასებისთვის განკუთვნილი საათებით;

5.3.2. კრედიტით გათვალისწინებული დამოუკიდებელი სამუშაო საათები, როგორც წესი, იანგარიშება საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებული მასალის შესწავლისა და შესაბამისი შუალედური და დასკვნითი შეფასებების მომზადებისათვის საჭირო დროის საფუძველზე.

5.4. სტუდენტის მიერ პროგრამის ფარგლებში ათვისებული კრედიტი გულისხმობს საგნის/სასწავლო კურსის წარმატებით დასრულებას (დადებითი შეფასების მიღებას).

5.5. სტუდენტს კრედიტები ენიჭება მხოლოდ საგნის/სასწავლო კურსის წარმატებით დასრულების შედეგად ან საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აღიარებული საგნებისთვის, გარდა ამ დებულების მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტითა და მე-4 მუხლის 4.3 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

მუხლი 6. შეფასება და აკადემიური მოსწრების გამოთვლა

6.1. არსებობს ხუთი სახის დადებითი შეფასება:

6.1.1. (A) ფრიადი - მაქსიმალური შეფასების 91%-100%;

6.1.2. (B) ძალიან კარგი - მაქსიმალური შეფასების 81%-90%;

6.1.3. (C) კარგი - მაქსიმალური შეფასების 71%-80%;

6.1.4. (D) დამაკმაყოფილებელი - მაქსიმალური შეფასების 61%-70%;

6.1.5. (E) საკმარისი - მაქსიმალური შეფასების 51%-60%.

6.2. არსებობს ორი სახის უარყოფითი შეფასება:

6.2.1. (FX) ვერ ჩააბარა - მაქსიმალური შეფასების 41%-50%, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტს ჩასაბარებლად მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე კიდევ ერთხელ გასვლის უფლება;

6.2.2. (F) ჩაიჭრა - მაქსიმალური შეფასების 40% და ნაკლები, რაც ნიშნავს, რომ სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი და მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი.

6.3. სტუდენტის ცოდნა ფასდება შუალედური და დასკვნითი შეფასებით. დასკვნითი შეფასება არის სავალდებულო. თუ სტუდენტი არ მიიღებს დასკვნით შეფასებას, მას კურსი არ ჩაეთვლება გავლილად.

6.4. განმეორებითი გამოცდა ინიშნება დასკვნითი გამოცდის/დავალების შედეგების გამოქვეყნებიდან არანაკლებ 5 დღეში.

6.5. სტუდენტს შეუძლია გავიდეს განმეორებით გამოცდაზე ან გაიმეოროს დასკვნითი დავალება, თუ მან გადალახა შუალედური შეფასების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი, ვერ გადალახა დასკვნითი გამოცდის/დავალების მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი და შუალედური და დასკვნითი შეფასების შედეგად უგროვდება 41 და მეტი ქულა/% (მათ შორის, შესაძლოა 41-ზე მეტი სილაბუსის შეფასების სისტემის შესაბამისად). ასევე, სტუდენტი უფლებამოსილია გავიდეს განმეორებით დასკვნით გამოცდაზე, ან გაიმეოროს დასკვნითი დავალება, თუ მან გადალახა შუალედური და დასკვნითი შეფასებების მინიმალური კომპეტენციის ზღვრები და ორივე შეფასების შედეგად უგროვდება 41 – 50 ქულა/%.

6.6. სტუდენტს კრედიტი ენიჭება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მან გადალახა შუალედური და დასკვნითი შეფასებისათვის განსაზღვრული მინიმალური კომპეტენციის ზღვრები და მიიღო ამ მუხლის 6.1. პუნქტით განსაზღვრული ერთ-ერთი დადებითი შეფასება.

6.7. მიღებული დადებითი შეფასების გაუმჯობესების მიზნით, საგნის/სასწავლო კურსის განმეორებით გავლისათვის სტუდენტმა წერილობით უნდა მიმართოს უნივერსიტეტის რექტორს. ასეთ შემთხვევაში, განმეორებით გავლილ საგანში საბოლოო შეფასება იქნება სტუდენტის მიერ ბოლოჯერ მიღებული შეფასება.

6.8. საგნით/სასწავლო კურსით გათვალისწინებული შეფასების რომელიმე კომპონენტის შესრულების შეუძლებლობის (გადაუდებელი სასწავლო ვიზიტი და სამსახურებრივი მივლინება, ავადმყოფობა და სხვა) შემთხვევაში სტუდენტი წინასწარ მიმართავს შესაბამისი სკოლის ადმინისტრაციას ელექტრონულ ფოსტაზე, უშუალოდ ამ შეფასების კომპონენტის დადგომამდე. აღნიშნული წარმოადგენს შეფასების აღდგენის აუცილებელ, მაგრამ არასაკმარის წინაპირობას.

6.9. სტუდენტი ვალდებულია შეფასების კომპონენტის შესრულების შეუძლებლობა დაადასტუროს დოკუმენტურად, შესაბამისი სკოლის ადმინისტრაციისგან მიღებული კონსულტაციის თანახმად.

6.10. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია ნებისმიერ დროს, ნებისმიერ სასწავლო კურსში/საგანში ჩაატაროს ნებისმიერი ფორმის შუალედური და დასკვნითი შეფასება.

6.11. საგნის/სასწავლო კურსის სილაბუსით დადგენილი წერითი გამოცდები/ქვიზები, როგორც წესი, ტარდება უნივერსიტეტის საგამოცდო ცენტრში, „გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესის“ შესაბამისად. სკოლის ადმინისტრაცია, ლექტორი და სტუდენტი ვალდებული არიან, დაიცვან „გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესი“.

სტუდენტის მიერ „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ ისეთ მოთხოვნათა დარღვევა, რომლებიც იწვევს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტას, განიხილება უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის გაფორმებული ორმხრივი ხელშეკრულების არსებით პირობათა დარღვევად და ავტომატურად იწვევს უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის გაფორმებული ორმხრივი ხელშეკრულების შეწყვეტას, ათავისუფლებს უნივერსიტეტს ამ ხელშეკრულებით ნაკისრი სახელშეკრულებო ვალდებულებებისაგან და აჩერებს უნივერსიტეტის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას, რის შედეგადაც სტუდენტი კარგავს შეფასებების ან/და კვალიფიკაციის მიღების შესაძლებლობას.

6.12. სტუდენტის მიერ მიღებული ყველა შეფასება რეგისტრაციის, ზუსტი აღრიცხვისა და აკადემიური მოსწრების გამოთვლის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი სკოლის ადმინისტრაციასა და უნივერსიტეტის სარეგისტრაციო და სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურს. გამოცდის შედეგებს სტუდენტი ეცნობა შეფასების ელექტრონულ სისტემაში (EMIS).

6.13. იმ შემთხვევაში, თუ სტუდენტი მიიჩნევს, რომ მის შუალედურ ან/და დასკვნით შეფასებაში არის ხარვეზი, მას შეუძლია EMIS-ზე მისი ქულების განთავსებიდან 5 კალენდარული დღის ვადაში მიმართოს შესაბამისი პროგრამის კოორდინატორს/საგნის კურატორს, შეავსოს სააპელაციო ფორმა და შევსებული სააპელაციო ფორმა იმეილის მეშვეობით გაუგზავნოს კოორდინატორს/საგნის კურატორს. სააპელაციო ფორმაში სტუდენტმა უნდა ჩამოაყალიბოს დაეჭვების საფუძველი.

6.14. სტუდენტმა სააპელაციო ფორმაში უნდა ჩამოაყალიბოს ვარაუდის დასაბუთება, უნდა ახსნას თუ რატომ მიიჩნევს, რომ იმსახურებს განსხვავებულ შეფასებას.

6.15. სტუდენტის მიერ სააპელაციო ფორმით წარმოდგენილი დასაბუთება უნდა იყოს კონკრეტული. შეფასების გადახედვის პროცესს დაექვემდებარება მხოლოდ დასაბუთებული განცხადება. პროგრამის კოორდინატორი/საგნის კურატორი სწორად (დასაბუთებით) შევსებულ სააპელაციო ფორმას მიაწვდის შესაბამისი საგნის ლექტორს.

6.16. თუკი შესაბამისი საგნის ლექტორი ჩათვლის რომ ვარაუდი საფუძვლიანია, ის კიდევ ერთხელ გადაამოწმებს სტუდენტის ნაშრომს/დავალებას და აცნობებს მას, თუ რამდენად საფუძვლიანი იყო სტუდენტის პრეტენზია და შეიცავდა თუ არა შეფასება ხარვეზს. საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელი იქნება ლექტორთან ერთად საკითხის განხილვა.

6.17. იმ შემთხვევაში, თუ სტუდენტი არ დაკმაყოფილდა ლექტორის წარმოდგენილი პასუხით, მას შეუძლია ლექტორის მიერ გადაწყვეტილების სტუდენტისთვის შეტყობინებიდან 5 კალენდარულ დღის ვადაში წერილობით (ელ-ფოსტის) მიმართოს შესაბამის საგნის კურატორ დეკანს და წარუდგინოს შეფასების დაეჭვების საფუძველი და ვარაუდის დასაბუთება.

6.18. თუკი საგნის კურატორი დეკანი მიიჩნევს, რომ ვარაუდი საფუძვლიანია, ის შეისწავლის საკითხს და შედეგად, ან საფუძვლიანად მიიჩნევს ლექტორის პირველად შეფასებას, რომელიც შეუცვლელი რჩება, ან მიმართავს შესაბამის ლექტორს ნაშრომის/დავალების გადახედვის

თხოვნით და სათანადო მითითებით. საკითხის შესწავლის მიზნით საგნის კურატორ დეკანს/საგნის კურატორ პროგრამის ხელმძღვანელს შეუძლია საჭიროების და შესაძლებლობის შემთხვევაში, გაიაროს კონსულტაცია უნივერსიტეტის სხვა პირებთან ან/და გამოიყენოს ალტერნატიული შეფასების მეთოდი უნივერსიტეტის თემატურად კომპეტენტური პირ(ებ)ის მონაწილეობით.

6.19. საგნის კურატორ დეკანის/საგნის კურატორი პროგრამის ხელმძღვანელის გადაწყვეტილება საბოლოოა.

6.20. საგანმანათლებლო პროგრამით განსაზღვრული სწავლის შედეგის მიღწევის მიზნით, სწავლისა და სწავლების ხარისხის ამაღლებისათვის ლექტორი უფლებამოსილია შეიმუშაოს სტუდენტის შეფასების საკუთარი სისტემა, რომელიც არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს კანონმდებლობითა და საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებულ წესებს და დეტალურად იყოს ასახული კონკრეტული საგნის/სასწავლო კურსის სილაბუსში.

6.21. თუ სტუდენტმა ვერ გადალახა შუალედური შეფასებისთვის განსაზღვრული მინიმალური კომპეტენციის ზღვარი, ან არ გამოცხადდა დასკვნით გამოცდაზე/არ წარმოადგინა დასკვნითი შეფასებით გათვალისწინებული სამუშაო, იგი ფასდება 0 ქულით.

6.22. თუ სტუდენტს საგანში მიღებული აქვს F შეფასება, იგი საგანს განმეორებით შეისწავლის უნივერსიტეტის მიერ დადგენილი განრიგის შესაბამისად.

6.23. ინფორმაცია სასწავლო/საგამოცდო პროცესების თაობაზე, რომელიც სტუდენტებს მიეწოდებათ ჯგუფური ან ავტომატურად ელექტრონულ სისტემაში გენერირებული წერილობითი შეტყობინებების სახით, არის მხოლოდ სტუდენტების ინფორმირების, შეხსენებისა და მხედველობაში მიღების მიზნით და ასეთი შეტყობინებების მიმღებ სტუდენტებს არ ანიჭებს არავითარ ახალ ან განსხვავებულ უფლებას. ასეთი ტიპის შეტყობინების მიღების შემდეგ, სტუდენტი ვალდებულია, ამ შეტყობინებაში დასახელებულ საგანთან/საკითხთან/მოვლენასთან/ღონისძიებასთან საკუთარი შესაბამისობის განმსაზღვრელი პირადი გარემოებები, ვალდებულებები და უფლებამოსილებები გადაამოწმოს თავად. ასეთ შეტყობინებაში მოცემული ინფორმაცია და მისი რელევანტურობა კონკრეტული სტუდენტის მიმართ უნდა გადამოწმდეს თითოეული სტუდენტის მიერ შესაბამისი სკოლის/პროგრამის კოორდინატორთან და არ წარმოქმნის არავითარ ახალ ან დამატებით ვალდებულებას უნივერსიტეტისათვის.

6.24. გარდა ამ მუხლის 6.11 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა, სტუდენტისათვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრება იწვევს სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის გაფორმებული ორმხრივი ხელშეკრულების ავტომატურად შეწყვეტას იმ შემთხვევაშიც, თუ „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ შესაბამისი მუხლი შესაძლო სანქციის სახით ითვალისწინებს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტასაც, თუმცა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის შესახებ გადაწყვეტილება არ იქნება მიღებული. ასეთ შემთხვევაში, უნივერსიტეტი სტუდენტს

სთავაზობს მიმდინარე წლის პირობებით ახალი ხელშეკრულების გაფორმებას, სტუდენტის მიერ ჩადენილი დარღვევის გარემოებებისა და დაკისრებული სანქციების გათვალისწინებით.

მუხლი 7. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერება

7.1. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსი შეიძლება შეჩერებულ იქნეს არაუმეტეს 5 წლის ვადით. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერებად განიხილება სტუდენტის უფლება-მოვალეობების შესრულებისგან გათავისუფლება საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის გარეშე.

7.2. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერების საფუძველია:

- ა) სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის დადებული ხელშეკრულების პირობების დარღვევა;
- ბ) აკადემიური შვებულება;
- გ) სტუდენტის პირადი განცხადება;
- დ) უნივერსიტეტისადმი ფინანსური დავალიანების არსებობა;
- ე) სტუდენტის მიმართ კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს გამამტყუნებელი გადაწყვეტილება;
- ვ) თუ მაგისტრატურის სტუდენტი სწავლის დაწყებიდან 6 სემესტრის განმავლობაში ვერ დააგროვებს საგანმანათლებლო პროგრამით გათვალისწინებულ შესაბამისი ოდენობის კრედიტებს.

7.3. სტუდენტის სტატუსის შეჩერების თაობაზე გადაწყვეტილებას იღებს რექტორი და გამოიცემა შესაბამისი ბრძანება.

7.4. სტუდენტის აკადემიური შვებულების საფუძველია:

- ა) საზღვარგარეთ სწავლის გაგრძელება, გარდა გაცვლითი საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში სწავლისა;
- ბ) სავალდებულო სამხედრო სამსახური;
- გ) ხანგრძლივი შრომისუუნარობა;
- დ) ოჯახური პირობები/გარემოებები;
- ე) პირადი განცხადება (მათ შორის, მიზეზის მითითების გარეშე).

7.5. აქტიური სტატუსის მქონე სტუდენტი, რომელსაც სურს, დროებით არ ისარგებლოს უნივერსიტეტის მომსახურებით, ვალდებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერების/აკადემიური შვებულების აღების თაობაზე წერილობით მიმართოს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას.

7.6. თუ სტუდენტი ამ მუხლის 7.5 პუნქტში აღნიშნულ დოკუმენტს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას წარუდგენს, სასწავლო სემესტრის/მოდულის დაწყებიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში, სტუდენტს არ დაეკისრება მიმდინარე სასწავლო სემესტრის/მოდულის სწავლის

საფასურის გადახდის ვალდებულება და გაუუქმდება მიმდინარე სემესტრში/მოდულში რეგისტრირებული საგნები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

7.7. სტუდენტი, რომელიც საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერების/აკადემიური შვებულების აღების შესახებ განცხადებას უნივერსიტეტის ადმინისტრაციას წარუდგენს სასწავლო სემესტრის/მოდულის დაწყებიდან 30 კალენდარული დღის შემდეგ, სემესტრის მომსახურება ჩაეთვლება მიწოდებულად და არ გაუუქმდება მიმდინარე სემესტრში/მოდულში არჩეული და სავალდებულოდ რეგისტრირებული საგნები (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

7.8. პირი, რომელსაც შეჩერებული აქვს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსი, არ განიხილება უნივერსიტეტის სტუდენტების საერთო რაოდენობაში.

7.9. სტუდენტის მიერ სწავლის საფასურისა და სემესტრულად წარმოქმნილი სხვა ფინანსური ვალდებულების გადაუხდელობის შემთხვევაში, იგი კარგავს შეფასებების მიღების უფლებას და უნივერსიტეტი უფლებამოსილია სტუდენტს შეუჩეროს სტუდენტის სტატუსი.

7.10. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის აღდგენის მიზნით, სტუდენტი წერილობითი განცხადებით მიმართავს სკოლის ადმინისტრაციას შესაბამისი სემესტრის/მოდულის დაწყებამდე.

7.11. სტუდენტს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსი აღუდგება უახლოესი სემესტრის/მოდულის დაწყებამდე. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის აღდგენის შემდეგ, შესაბამისი სასწავლო წლის პირობებით სწავლის გაგრძელების მიზნითა და მიმდინარე წლის პირობებით ხელშეკრულების გაფორმების თხოვნით სტუდენტი წერილობით მიმართავს უნივერსიტეტს.

მუხლი 8. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტა

8.1. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის საფუძველია:

ა) უნივერსიტეტში სწავლის პერიოდში ჯამში 5 წლის განმავლობაში საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეჩერება;

ბ) საგანმანათლებლო პროგრამის დასრულება;

გ) პირადი განცხადება;

დ) სტუდენტის მიმართ სასამართლოს გამამტყუნებელი განაჩენის კანონიერ ძალაში შესვლა, რომელიც გამორიცხავს სტუდენტის მონაწილეობის შესაძლებლობას სასწავლო პროცესში;

ე) უნივერსიტეტის ეთიკის საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სტუდენტის მიერ „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ ისეთი დარღვევის თაობაზე, რაც იწვევს საქართველოს

აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტას, რაც განიხილება უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის გაფორმებული ორმხრივი ხელშეკრულების არსებით პირობათა დარღვევად და ავტომატურად იწვევს უნივერსიტეტსა და სტუდენტს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების შეწყვეტას, ათავისუფლებს უნივერსიტეტს ორმხრივი ხელშეკრულებით ნაკისრი სახელშეკრულებო ვალდებულებებისაგან და აჩერებს უნივერსიტეტის მიერ ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას, რის შედეგადაც სტუდენტი კარგავს შეფასებების ან/და კვალიფიკაციის მიღების შესაძლებლობას;

ვ) გარდაცვალება.

8.2. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია, სტუდენტის მიერ „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ მოთხოვნების დარღვევის გამო სტუდენტს შეუწყვიტოს საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსი. საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტის შესახებ უნივერსიტეტის რექტორის ბრძანებით გათვალისწინებული სამართლებრივი შედეგები დგება ბრძანების გამოცემიდან 12 თვის შემდეგ. დროის ამ მონაკვეთში სტუდენტის სტატუსი ითვლება შეჩერებულად და სტუდენტი უფლებამოსილია ისარგებლოს მობილობის უფლებით და გადავიდეს სხვა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში.

8.3. აკრძალულია უნივერსიტეტში არსებულ ნებისმიერი ტიპის პროგრამაზე იმ პირის მიღება, რომელსაც „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ დარღვევის გამო შეუწყდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსი.

მუხლი 9. სამაგისტრო პროგრამის გაუქმება და მობილობა

9.1. სასწავლო პროგრამის გაუქმების შემთხვევაში, უნივერსიტეტი სთავაზობს სტუდენტს უნივერსიტეტის სხვა სამაგისტრო პროგრამას.

9.2. კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად, სტუდენტს შეუძლია ისარგებლოს შიდა და გარე მობილობის უფლებით, კანონმდებლობით გათვალისწინებული შეზღუდვების შესაბამისად.

9.3. შიდა და გარე მობილობის პროცესის ორგანიზება ხორციელდება უნივერსიტეტში არსებული შიდა და გარე მობილობის წესების შესაბამისად.

9.4. შიდა ან გარე მობილობის წარმატებით გავლის შემთხვევაში, უნივერსიტეტი სტუდენტს ჩარიცხავს შესაბამის სამაგისტრო პროგრამაზე და მიაკუთვნებს შესაბამისი აკადემიური წლის მიღებას სტუდენტის აკადემიური მოსწრების/კრედიტების გათვალისწინებით. უნივერსიტეტი წყვეტს, თუ რომელი აკადემიური წლის მიღებას მიაკუთვნოს სტუდენტი შიდა და გარე მობილობისას.

9.5. გარე და შიდა მობილობისას სტუდენტი ფარავს უნივერსიტეტის სამაგისტრო პროგრამისათვის დადგენილი სწავლის საფასურს და სწავლის საფასურთან ერთად უნივერსიტეტის წინაშე წარმოქმნილ სხვა ნებისმიერ ფინანსურ ვალდებულებას ხელშეკრულების შესაბამისად.

9.6. თუ სტუდენტი სწავლობს პროგრამაზე, რომელზეც სწავლის საფასური არის ნაკლები, ვიდრე იმ პროგრამაზე, რომელზეც სტუდენტს სურს შიდა მობილობით გადასვლა, სტუდენტი ვალდებულია გადაიხადოს მხოლოდ გავლილი სემესტრების/მოდულების რაოდენობის შესაბამისი განსხვავება სწავლის საფასურში. ამასთან, სტუდენტი სწავლის საფასურს იხდის იმ აკადემიური წლის მიღების სტუდენტების მსგავსად, რომელსაც უნივერსიტეტმა მიაკუთვნა მობილობისას.

9.7. იმ შემთხვევაში, თუ სტუდენტი სწავლობს პროგრამაზე, რომელზეც სწავლის საფასური არის მეტი, ვიდრე იმ პროგრამაზე, რომელზეც სტუდენტს სურს შიდა მობილობით გადასვლა და თან გასავლელი აქვს წინა სემესტრებით/მოდულებით გათვალისწინებული სავალდებულო საგნები, აღნიშნული ჩაითვლება დამატებით კრედიტებად და კრედიტის საფასური განისაზღვრება გადახდის მომენტისათვის დადგენილი ოდენობით. ამასთან, სტუდენტი სწავლის საფასურს იხდის იმ აკადემიური წლის მიღების სტუდენტების მსგავსად, რომელსაც უნივერსიტეტმა მიაკუთვნა მობილობისას.

9.8. იმ შემთხვევაში, თუ გარე მობილობით მიღებულ სტუდენტს გასავლელი აქვს წინა სემესტრებით/მოდულებით გათვალისწინებული სავალდებულო საგნები, აღნიშნული ჩაითვლება დამატებით კრედიტებად და კრედიტის საფასური განისაზღვრება გადახდის მომენტისათვის დადგენილი ოდენობით.

9.9. გარე მობილობის შემთხვევაში, სტუდენტის მიერ სხვა უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში გავლილი საგნები შესაძლებელია აღიარებულ იქნეს უნივერსიტეტის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად. ასეთ შემთხვევაში, გარე მობილობით გადმოსული სტუდენტისათვის აღიარებულ საგანს ენიჭება იმდენი კრედიტი, რამდენიც გათვალისწინებულია საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის მსგავსი/ეკვივალენტი საგნით.

9.10. კრედიტის აღიარების თხოვნით სტუდენტმა უნდა მიმართოს უნივერსიტეტის შესაბამის სკოლას.

9.11. გარე მობილობის მსურველმა პირმა საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტში უნდა წარადგინოს დოკუმენტები, რომლის ჩამონათვალიც უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული მობილობის კრიტერიუმებით იქნება გათვალისწინებული.

9.12. მობილობის შემთხვევაში, შესაძლოა საჭირო გახდეს სტუდენტის მიერ საგნის/სასწავლო კურსის ათვისების ფაქტობრივი დადასტურება, რისი ფორმაც არის გასაუბრება, ზეპირი ან წერილობითი გამოცდა, ესეი, ტესტირება, დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა, ან/და „გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესით“ დადგენილი შეფასების სხვა ფორმები.

მუხლი 10. უნივერსიტეტში სწავლის დაფინანსება

10.1. სწავლის საფასურს სტუდენტი სრულად ფარავს პროგრამით დადგენილი სემესტრების/მოდულების განმავლობაში, სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების შესაბამისად.

10.2. სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის დადებული ხელშეკრულება შევსებული და ხელმოწერილი უნდა იქნეს უშუალოდ სტუდენტის მიერ და სტუდენტი ვალდებულია განუხრელად დაიცვას ამ ხელშეკრულების მოთხოვნები.

10.3. ხელშეკრულება ფორმდება ორ ეგზემპლარად: ერთი ეგზემპლარი გადაეცემა სტუდენტს, ხოლო მეორე - უნივერსიტეტს.

10.4. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია ცალმხრივად შეცვალოს ხელშეკრულების პირობები, თუ ამით უმჯობესდება სტუდენტის მდგომარეობა. ასევე იმ შემთხვევაში, თუ განხორციელდა ცვლილება უნივერსიტეტის წესდებაში, „სტუდენტის ეთიკის კოდექსში“, „გამოცდებისა და შეფასებების ადმინისტრირების წესსა“ და უნივერსიტეტის სხვა მარეგულირებელ აქტებში.

10.5. პროგრამის დასრულება შესაძლებელია სამაგისტრო პროგრამით გათვალისწინებული კრედიტების მიღების (მათ შორის, პროგრამით დადგენილი სავალდებულო საგნებში დადებითი შეფასების მიღების), პროგრამით დადგენილი სემესტრების/მოდულების სწავლის საფასურის და, ასევე, უნივერსიტეტის წინაშე არსებული ნებისმიერი სახის ფინანსური ვალდებულების გადახდის საფუძველზე.

10.6. სტუდენტის ყოველსემესტრულად/მოდულების/კვარტლების მიხედვით გადასახდელი თანხა შეიძლება მოიცავდეს:

- ა) სწავლის საფასურს სამაგისტრო პროგრამისათვის დადგენილი სემესტრების/მოდულების რაოდენობის გათვალისწინებით;
- ბ) დამატებითი კრედიტების საფასურს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- გ) სხვა ნებისმიერ ფინანსურ ვალდებულებას, რომელიც სტუდენტს წარმოექმნა უნივერსიტეტის მიმართ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- დ) მობილობის ან აკადემიური შვებულებიდან დაბრუნების შემთხვევაში წინამდებარე დებულების მე-9 მუხლის შესაბამისად.

10.7. სემესტრული/მოდულის/კვარტლის საფასური ფარავს სამაგისტრო პროგრამის შესაბამისი სემესტრით გათვალისწინებულ საგნებს მიუხედავად იმისა, თუ რომელ სემესტრში გაივლის ამ საგნებს სტუდენტი მათ მისი აკადემიური მოსწრების მდგომარეობის გათვალისწინებით.

10.8. სემესტრული/მოდულის/კვარტლის საფასური არ მოიცავს დამატებითი კრედიტის საფასურს. დამატებითი კრედიტი წარმოიშვება, როდესაც:

ა) რომელიმე საგანში სტუდენტი ჩაიჭრა (F შეფასება) და შესაბამის საგანს განმეორებით გაივლის;

ბ) სტუდენტი განმეორებით გადის რომელიმე საგანს, მიღებული დადებითი შეფასების გაუმჯობესებისათვის;

გ) სტუდენტი გადის საგანს, რომელიც მისი პროგრამისათვის არის სავალდებულო საგანი, თუმცა სემესტრული გეგმით/კურიკულუმით გათვალისწინებული იყო პროგრამის იმ სემესტრში/მოდულში, რომელშიც ეს სტუდენტი ამ პროგრამაზე არ სწავლობდა (ან ამ სტუდენტს ამ პროგრამაზე არ ჰქონდა აქტიური სტატუსი).

10.9. დამატებითი კრედიტის საფასური ყოველსემესტრულად განისაზღვრება უნივერსიტეტის შესაბამისი მარეგულირებელი აქტით, რომელიც განთავსდება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე.

10.10. დამატებითი კრედიტის საფასური განისაზღვრება სტუდენტის მიერ საგნის გავლის (უარყოფითი თუ დადებითი შეფასების მიღებისაგან დამოუკიდებლად) მომენტისათვის დადგენილი ოდენობით.

10.11. უნივერსიტეტი უფლებამოსილია გაზარდოს სტუდენტის სწავლის საფასური, მაგრამ არა უმეტეს წინა სასწავლო წლის საფასურის 12%-ის ოდენობით.

10.12. სტუდენტის სწავლის საფასური შეიძლება გაიზარდოს 12%-ზე მეტით მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ წლიური ინფლაცია ან/და ეროვნული ვალუტის დევალვაცია დოლართან მიმართებაში ოფიციალური მონაცემებით, გადააჭარბებს 12%-ს.

10.13. სტუდენტს აკადემიური ხარისხი ენიჭება შესაბამისი სკოლის ფარგლებში მოქმედი კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისიის მიერ მიღებული რეკომენდაციის/გადაწყვეტილების საფუძველზე. კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისიის შემადგენლობას ამტკიცებს უნივერსიტეტის რექტორი.

10.14. კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისია უფლებამოსილია სტუდენტისათვის კვალიფიკაციის მინიჭების თაობაზე რეკომენდაცია/გადაწყვეტილება წარუდგინოს უნივერსიტეტის რექტორს იმ შემთხვევაში, თუ კუმულაციურად დაკმაყოფილებულია მოთხოვნები, რომლებიც უკავშირდება (ა) სტუდენტის აკადემიური მოსწრების მაჩვენებლებს, (ბ) სტუდენტის ქცევის „სტუდენტის ეთიკის კოდექსით“ დადგენილ სტანდარტებთან

შესაბამისობას, ამ მუხლის 10.15 პუნქტის დებულებათა გათვალისწინებით და (გ) სტუდენტზე დაკისრებული ფინანსური ვალდებულებების შესრულებას.

10.15. „სტუდენტის ეთიკის კოდექსით“ დადგენილ სტანდარტებთან სტუდენტის ქცევის შესაბამისობის დადგენისას კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისია ითვალისწინებს სასამართლოს მიერ საქმის არსებითი განხილვის შედეგად მიღებულ და კანონიერ ძალაში შესულ გადაწყვეტილებას. იმ შემთხვევაში, თუ სტუდენტსა და უნივერსიტეტს შორის მიმდინარეობს სამართლებრივი დავა, რომლის შედეგსაც შესაძლებელია გავლენა ჰქონდეს სტუდენტის აკადემიურ შედეგებზე, კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისია არ განიხილავს საკითხს იქამდე, ვიდრე არ გადაწყდება მიმდინარე სამართლებრივი დავა და არ იქნება მიღებული სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება, რათა არ დადგეს უნივერსიტეტისათვის გამოუსწორებელი და შეუქცევადი შედეგები „სტუდენტის ეთიკის კოდექსის“ იმ დამრღვევ პირზე დიპლომის გაცემის სახით, რომელსაც ეთიკის საბჭომ დისციპლინური სანქციის სახით შეუფარდა საქართველოს აგრარული უნივერსიტეტის სტუდენტის სტატუსის შეწყვეტა.

10.16. კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისიის შემადგენლობაში, როგორც წესი, შედიან სკოლის დეკანი/ასოცირებული დეკანი, შესაბამისი საგანმანათლებლო პროგრამის ხელმძღვანელი, სტუდენტების დეკანი, იურიდიული სამსახურის უფროსი, ფინანსური ანალიტიკოსი, სკოლის/საგანმანათლებლო პროგრამის კოორდინატორი-კომისიის მდივანი. რექტორის გადაწყვეტილებით, კომისიის წევრად შესაძლებელია სხვა პირის მოწვევა.

10.17. ძირითადი საგანმანათლებლო ერთეულის ფარგლებში მოქმედი კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისია თავისი შემადგენლობიდან ირჩევს კომისიის თავმჯდომარეს. კომისიის თავმჯდომარე ხელმძღვანელობს კომისიის მუშაობას.

10.18. კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისია გადაწყვეტილებას იღებს სრული შემადგენლობის უმრავლესობით. ხმების თანაბრად გაყოფის შემთხვევაში, გამამწყვეტია კომისიის თავმჯდომარის ხმა.

10.19. კვალიფიკაციის მიმნიჭებელი კომისიის მდივანი უზრუნველყოფს კომისიის სხდომის ოქმისა და მიღებული გადაწყვეტილების შედგენას. სხდომის ოქმს ხელს აწერს კომისიის თავმჯდომარე, კომისიის სხდომაზე დამსწრე წევრები და კომისიის მდივანი.

10.20. კომისიის სხდომის ოქმი და კომისიის გადაწყვეტილება/რეკომენდაცია დაუყოვნებლივ წარედგინება უნივერსიტეტს რექტორს საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისა და კვალიფიკაციის მინიჭების თაობაზე შესაბამისი აქტის გამოცემის მიზნით.

მუხლი 11. უნივერსიტეტის მიერ გაცემული დოკუმენტები

11.1. ნებისმიერ სტუდენტს ან კურსდამთავრებულს შეუძლია უნივერსიტეტში სწავლის პერიოდში მიიღოს მის მიერ მიღებული შეფასებების ფურცელი და სხვა ცნობები.

11.2. სტუდენტის მოთხოვნის შემთხვევაში, უნივერსიტეტი გაცემს დამოწმებულ ცნობას სტუდენტის სტატუსის შესახებ. ცნობა გაიცემა სწავლის ფაქტის დასადასტურებლად, მიღებული შეფასებების დასადასტურებლად, GPA-ის დასადასტურებლად და სტუდენტის შესახებ უნივერსიტეტის ხელთ არსებული სხვა ინფორმაციის დასადასტურებლად.

მუხლი 12. უნივერსიტეტის ოფიციალური ვებ-გვერდი და სტუდენტის ელექტრონული ფოსტა

12.1. საგანმანათლებლო პროცესთან დაკავშირებული ინფორმაცია ქვეყნდება უნივერსიტეტის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე: www.agruni.edu.ge.

12.2. სტუდენტი ვალდებულია, რეგულარულად გაეცნოს უნივერსიტეტის ოფიციალურ ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებულ ინფორმაციას და თვალ-ყური ადევნოს სიახლეებსა და მარეგულირებელი დოკუმენტების ცვლილებებს.

12.3. უნივერსიტეტი თითოეული სტუდენტისათვის ქმნის საუნივერსიტეტო პერსონალურ ელექტრონულ ფოსტას, რომლის მეშვეობითაც უნივერსიტეტი სტუდენტს უზაფხვის მნიშვნელოვან შეტყობინებებს და სტუდენტი ვალდებულია რეგულარულად გაეცნოს ელექტრონულ ფოსტას. სტუდენტისათვის საუნივერსიტეტო პერსონალურ ელექტრონულ ფოსტაზე გაგზავნილი შეტყობინება ითვლება ინფორმაციის მიწოდებად/ჩაბარებად, ამ დებულების 6.23 პუნქტით დადგენილი სპეციფიკის გათვალისწინებით.

მუხლი 13. დასკვნითი დებულებები

13.1. სასწავლო პროცესის დახვეწისა და უკეთ ორგანიზების მიზნით უნივერსიტეტი ახორციელებს „სამაგისტრო პროგრამების დებულების“ ცვლილებებს. დებულების ცვლილებები ექვემდებარება უნივერსიტეტის ვებ-გვერდზე დაუყოვნებლივ გამოქვეყნებას.

13.2. „სამაგისტრო პროგრამების დებულების“ რომელიმე ნორმის ბათილად ან ძალადაკარგულად ცნობა გავლენას არ ახდენს დანარჩენი ნორმების იურიდიულ ძალაზე.